

VĚDECKÝ VÝBOR VÝŽIVY ZVÍŘAT

Dopad legislativy EU do norem a legislativy
krmivářského průmyslu v ČR

Ing. Pavel Tvrzník, PhD. a prof. Ing. Ladislav Zeman, CSc.

Praha, prosinec 2004

OBSAH

1. Úvod	3
2. Nejaktuálnější praktické krmivářské problémy	4
2.1. Moučka ze savčích tkání	4
2.2. Aplikace geneticky upravených organismů (tzv. GMO)	4
2.3. Označování premixů a krmných směsí	4
3. Zhodnocení legislativního procesu před vstupem do EU	5
4. Předpisy přijaté v poslední době	11
4.1. Zákon o potravinách a krmivech, rychlý varovný systém, EFSA	11
4.2. Oficiální kontrola/ bezpečnostní opatření pro produkci a dovoz krmiv	11
4.3. Harmonizace oficiálních kontrol potravin a krmiv/ zrušení Směrnice 95/53/EC	12
4.4. Dohledání původu GMO/ schvalovací procedura a označování GM potravin a krmiv	13
4.5. Hygiena krmiv/principy HACCP/ správné hygienické principy/	13
4.6. Nežádoucí látky/zrušení výjimky o ředění/	14
4.7. Nežádoucí látky/max. limity pro dioxiny/akční limity pro dioxiny	15
4.8. Krmná aditiva /schvalovací proces /stahování antibiotických růstových stimulátorů	16
4.9. Krmná aditiva / stopové prvky	16
4.10. Krmné suroviny / zakázané komponenty/odpadní voda	17
4.11. Krmné suroviny / zakázané komponenty/jídelní odpady/potravinářství	17
4.12. Krmné suroviny/pozitivní list krmných surovin/	17
4.13. Krmné směsi/označování/výrobci krmných směsí	18
4.14. Prodej krmiv/označování/koncentrace aditiv	18
4.15. TSE, BSE / testování BSE / Stálý zákaz používání savčích proteinů v krmivech pro přežvýkavce	18
4.16. TSE, BSE/ Zákaz používání zpracovaných živočišných proteinů	19
4.17. Vedlejší produkty živočišné výroby/pravidla pro zpracování/zákaz vnitrodruhové recyklace/schvalování zpracovatelských podniků	20
4.18. Zoonózy/Monitoring/ Kontrolní plány/Správná hygienická praxe/	20
5. Budoucí perspektiva krmivářského průmyslu	21
6. Závěr	22
7. Literatura	23

1. Úvod

Krmivářský průmysl má specifické postavení v resortu zemědělství i v rámci potravinářského průmyslu. Vysoké nároky na kvalitu, hygienickou a zdravotní nezávadnost krmiv jsou dnes stejné jako na potraviny. Suroviny do krmiv jsou z rozhodující části dodávány zemědělskou prvovýrobou a po jejich zpracování se stávají základním vstupem pro živočišnou výrobu a tím i pro potravinový řetězec.

Od roku 1996 (prakticky již od roku 1993) se Česká republika (dále ČR) připravovala na tzv. „harmonizaci“ krmivářských předpisů platných v Evropské unii. Po roce 2000 a těsně před vstupem 10 nových členských zemí se však změnila konkrétní situace v Evropě a zákonodárci v EU přijali či doporučili ke schválení řadu změn v platných předpisech, na které naše české předpisy dnes musí reagovat.

Celý materiál jsme rozdělili na 4 kapitoly a to na :

1. nejaktuálnější praktické krmivářské problémy
2. zhodnocení legislativního procesu před vstupem do EU
3. předpisy přijaté v poslední době
4. budoucí perspektiva krmivářského průmyslu

Není jednoduché proniknout předpisy a pokusit se objasnit základní pojmy v oblasti zásahů státu do řízení celého procesu. Celou problematiku se pokusila objasnit HOLÁ (2004) v publikaci „Situační a výhledová zpráva – PRŮMYSLOVÁ KRMIVA - Moderní technologie krmivářství zajišťuje výrobu krmiv bezpečných pro zdraví zvířat a výrobu živočišných produktů.“

U zásahů státu je třeba vidět několik nástrojů, které má stát k dispozici u komodity průmyslová krmiva:

1. Celní opatření
2. Dotační politika
3. Legislativa

Celní problematika a dotační politika jsou součástí práce HOLÁ (2004) a náš text se bude zabývat především oblastí legislativy a její praktickou aplikací.

2. Nejaktuálnější praktické krmivářské problémy

2.1. Moučka ze savčích tkání

V současné době je největším problémem aplikace předpisů EU do našich podmínek, řešení problému jak pracovat s masokostní moučkou (výroba a užití). Někdy je masokostní moučka definována jako moučka ze savčích tkání. Za uplynulé 4 roky se nahromadila v zemích EU obrovská zásoba těchto mouček a výrobci směsí i chovatelé očekávají změnu stanoviska orgánů EU. Dopad nařízení o zákazu zkrmování vedl ke zdražení výroby, k posílení významu doplňovaných aminokyselin, k posílení dovozu sojových bobů a také k posílení externích zdrojů minerálního fosforu. Došlo ke zvýšení výroby enzymů (např. fytázy3 i fytázy6), což se pozitivně projeví v budoucnu v menším zatížení životního prostředí. Výrobci, kteří se registrovali na práci se živočišnými moučkami, musí přijmout významná opatření při výrobě krmných směsí a musí se zavázat k některým omezením. Ihned po registraci tyto výrobci buď přestali vyrábět směsi pro skot a nebo přestali odebírat živočišné moučky pro jejich zpracování do výroby.

2.2. Aplikace geneticky upravených organismů (tzv. GM nebo GMO)

V této oblasti dochází k celé řadě protichůdných rozhodnutí a situace není zcela přehledná. Z celosvětového pohledu EU (míněna současná rozšířená EU a tím i ČR) se nejprve tvářila jako by zákaz zkrmování produktů GMO byl v Evropě věčný a neměnný. Avšak v letošním roce (tj. 2004) došlo k některým úpravám těchto předpisů. V ČR (v EU) jsou v letošním roce povoleny některé produkty GMO (kukuřice).

2.3. Označování premixů a krmných směsí.

Rozdílné interpretace se mohou týkat článku 16 Směrnice 70/524/EEC a podrobnostech týkajících se krmných aditiv, které mají být uvedeny na etiketě (polepce) doplňkových látek a premixů. Jednou z nich je požadavek, že etiketa má informovat o kompletním seznamu aditiv, jejich názvu, funkční skupině, datu expirace, hladině aktivní látky, pokynech pro použití. Výrobci se domnívají, že uvedení všech těchto informací na etiketě není technicky proveditelné, především u malých balení.

Národní úřady v některých zemích již začaly s vytvářením národních implementačních doporučení, která vedou k vzniku vzájemné nesourodosti mezi jednotlivými zeměmi. To může vážně ovlivnit správnou funkci vnitřního trhu. Článek 10 Nařízení 1831/2003 stanoví, že ustanovení o označování uvedená v článku 16 stejného Nařízení neplatí pro stávající krmná aditiva, pokud nejsou uvedena v Registru, tj. po kontrole ohlašovacích formulářů úřadem EFSA; do té doby musí tato aditiva odpovídat ustanovením ze Směrnic 82/471/EEC a 70/524/EEC. Krmivářská veřejnost je názoru, že nemůže pracovat se dvěma rozdílnými sadami pravidel pro stejný druh výrobků.

Pravidla označování pro krmné směsi související s krmnými aditivami uvedenými v článku 16 Směrnice 70/524/EEC zůstávají v platnosti, dokud nebude Směrnice 79/373/EEC o označování krmných směsí přepracována. Významným faktorem v uvádění procentického složení na etiketu resp. nevěle tyto informace veřejně poskytovat spočívá v úplném odhalení KNOW HOW výroby, resp. složení krmné směsi. To může vést k tzv. kopírování výrobků, cenovým specifikám vyústěným v dumpingové ceny a snižujícím se rozdílu mezi konkurencí.

3. Zhodnocení legislativního procesu před vstupem do EU

Po přijetí Zákona o krmivech v roce 1996 výrobci krmných směsí a premixů již v předvstupním období připravili některé postupy a zahájili výměnu nekvalitních zařízení pro výrobu a distribuci krmných směsí za nové technologické celky, které již dokázaly zamíchat krmné směsi s přesností 1 :10000 resp. s přesností 1:100000 pro premixy.

Problémy s dokumentováním kvality a vybavenosti výroben krmných směsí donutil výrobce míchacích zařízení, aby specifikaci o kvalitě jejich stroje udávali v technické dokumentaci a ti, kteří se nepřizpůsobili, byli již na počátku svých problémů. Kdo tehdy nepochopil trend, kam směřuje krmivářský průmysl, ten se jen velmi obtížně udržel na trhu.

Další zásadní přelom přišel v posledních dnech roku 1999 vydáním tzv. Bílé knihy. Tento předpis definoval základní cíle EU v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví člověka, kdy deklaroval na obecné úrovni, jak se má postupovat, aby nebylo ohroženo zdraví zvířat, následně pak zdraví člověka a ochrana životního prostředí. Tato jednoduchá myšlenka však vede k celé řadě kroků, které musí být vykonány, aby se dosáhlo tohoto cíle, jak v české legislativě tak i u samotných výrobců krmných směsí a doplňků, ale ve své podstatě i u chovatele hospodářských zvířat.

Jako vrchol úspěšnosti krmivářské legislativy lze považovat vydání tzv. „**Dobré výrobní praxe**“ („Good management praxis“) pro naše výrobní krmivářské podniky. V tomto nelegislativním předpise si výrobci krmných směsí sami určili, jak by se mělo postupovat při výrobě krmných směsí, aby nebylo ohroženo zdraví zvířat ve výrobě krmiv nebo chovatelů a konečně lidí jako konzumentů potravin.

Právními předpisy, které stanovují podmínky pro výrobu, používání, balení, označování, dopravu, uvádění do oběhu krmiv, doplňkových látek a premixů určených pro výživu zvířat je Zákon č. 91/1996 Sb., o krmivech, ve znění pozdějších předpisů. Úplné znění zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech vyšlo ve Sbírce zákonů ČR v částce 36, dne 17.3.2004, (jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 244/2000 Sb., zákonem č. 147/2002 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb. a zákonem č. 21/2004 Sb. vyšlo ve Sbírce zákonů ČR v částce 104, dne 27.5.2004 pod číslem č. 114/2004 Sb., Úplné znění zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech). Zákon stanoví povinnost registrace osobám, které jsou podnikateli a vyrábějí nebo dovážejí krmiva, doplňkové látky a premixy určené k uvádění do oběhu, dále podmínky pro výrobu, požadavky na výrobní provozy, základní požadavky na krmiva, doplňkové látky a premixy, na jejich označování a balení, stanoví látky a produkty zakázané ve výživě zvířat a v krmivech a limity nežádoucích látek v krmivech. Zákon též upravuje pravomoc a působnost orgánu vykonávajícího jako správní úřad dozor nad dodržováním povinností stanovených tímto zákonem, včetně ukládání sankcí. Zákon o krmivech již od svého přijetí v roce 1996 sledoval postupnou transformaci předpisů Evropských společenství uvedených pro oblast výživy zvířat a výroby krmiv v sektoru 5 zemědělství, části II.B č. 3 Výživa zvířat tzv. Bílé knihy. Novelizací zákonem č. 244/2000 Sb., bylo dosaženo slučitelnosti včetně nových později vydaných předpisů neobsažených v Bílé knize, s výjimkou části II. směrnice Rady 95/53/EC, kterou se stanoví hlavní zásady organizace úřední kontroly v oblasti výživy zvířat, a požadavků na dovozce ze třetích zemí, které stanovila směrnice 95/69/EC, která stanoví podmínky pro schvalování a registraci výrobních provozů a dodavatelů, ve znění směrnice 98/51/EC, jejíž převzetí bylo provedeno v předvstupním období. Zmíněná část II. tzv. kontrolní směrnice pak byla do zákona o krmivech zapracována prostřednictvím poslední novelizace uskutečněné zákonem č. 21/2004 Sb. Tato kontrolní směrnice v části II. stanoví požadavky na kontrolu dovozu krmiv a doplňkových látek ze třetích zemí do zemí Unie. Princip požadavků stanovených na tuto kontrolu spočívá ve stanovení vstupních míst pro krmné produkty, v nichž bude prováděna kontrola dokumentace, namátkové ověření identity a zajištění shodnosti namátkovou fyzikální kontrolou. Na základě dohody se Státní veterinární správou byla tato kontrola vložena do novely veterinárního zákona s tím, že při jejím

provádění budou spolupracovat orgány veterinární správy provádějící veterinární kontrolu na vstupních místech s orgány odborného dozoru podle zákona o krmivech.

V rámci novely byly do zákona o krmivech promítnuty i výše zmíněné nepřevzaté požadavky směrnice 98/51/EC, která stanoví, že za dovozce jsou považovány osoby dovážející ze třetích zemí, které mohou dovážet jen výrobky z výrobních provozů odpovídajících požadavkům stanoveným základní směrnicí 95/69/EC. Důležitou a nutnou součástí novely zákona o krmivech, uskutečněné zákonem č. 21/2004 Sb., bylo rovněž zpracování další směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2002/32/EC o nežádoucích látkách v krmivech. Uvedená směrnice zavádí nový pohled na posuzování výskytu nežádoucích látek v krmivech. Neumožňuje používání krmných surovin, u níž je překročen stanovený limit obsahu, např. po smíchání s jinou partií. Toto opatření je důležité k tomu, aby obsah nežádoucích látek, které nelze zcela eliminovat, byl co nejnižší zejména s přihlédnutím k akutní toxicitě, kumulaci v organismu a rozpadu těchto látek za účelem zabránění škodlivých účinků. Vazbu na výskyt nežádoucích látek v krmivech a na požadavky výše uvedené směrnice, mají rovněž ustanovení nových článků směrnice Rady 95/53/EC, týkající se úřední kontroly v oblasti výživy zvířat, které stanovila směrnice Evropského Parlamentu a Rady 2001/46/EC. V důsledku rizikových situací, k nimž v posledních letech několikrát došlo kontaminací potravin a krmiv nežádoucími látkami (dioxiny, těžké kovy, pesticidy, hormonální látky, zakázané antibiotické stimulanty v krmivech aj.), byla stanovena opatření pro oblast úřední kontroly krmiv, která mají zabránit ohrožení zdraví lidí, zvířat a životního prostředí a kontaminaci potravinového řetězce a budou působit především preventivně. Směrnice ukládá zajistit systém rychlé výměny informací, stanovit standardní postupy jeho fungování, aby mohl být použit ve všech případech, kdy krmný produkt ohrožuje zdraví lidí, zvířat nebo životní prostředí, aby se zlepšil kontrolní systém jako celek.

Nové články kontrolní směrnice stanoví k tomuto účelu nejen povinnosti pro odpovědné osoby ve výrobních provozech, dodavatele, dovozce či uživatele krmiv pro rychlý postup při výskytu možného vzniku rizika z krmného produktu, ale i povinnosti pro tzv. kompetentní orgán pověřený úřední kontrolou na úseku krmiv a výživy zvířat, např. úzkou spoluprací s místem výskytu rizika včetně zajišťování nezbytných analytických služeb, fungování rychlé výměny informací a koordinaci mezi dalšími příslušnými kontrolními orgány apod.

Ustanovení této směrnice vydané v roce 2001 jsou plně do zákona o krmivech převzata. V podstatě předjímají principy tzv. bezpečnosti krmiv stanovené nařízením Evropského Parlamentu a Rady (EC) č. 178/2002 ze dne 28. ledna 2002, kterým se stanoví obecné zásady

a požadavky zákona o potravinách, zakládá Evropský úřad pro bezpečnost potravin a stanoví postupy týkající se bezpečnosti potravin. Toto nařízení zařazuje do formulace bezpečnosti potravin jako začátek potravinového řetězce i všechny produkty a doplňkové látky používané ke krmení, které začleňuje do sítě pro ohlašování přímého nebo nepřímého rizika pro lidské zdraví vyplývajících z potravin nebo krmiva. Tato síť je označena jako „systém rychlého varování“, který je založen na stejných principech jako tzv. systém rychlé výměny informací, stanovený směrnicí č. 2001/46/EC. Vláda České republiky svým usnesením ze dne 10. prosince 2001 č. 1320 ke Strategii zajištění bezpečnosti (nezávadnosti) potravin v České republice schválila navržený program strategie bezpečnosti potravin, vyplývající z nařízení č.178/2002/EC, jeho organizační zajištění a časový harmonogram legislativních kroků k zajištění transposice technických předpisů Evropských společenství k dané problematice do legislativy ČR. V této souvislosti bylo proto do zákona o krmivech místo názvu „systém rychlé výměny informací“ podle směrnice 2001/46/EC použito označení „systém rychlého varování“, jehož vybudování je jedním z úkolů obsažených v usnesení vlády č. 1320 z roku 2001. V novém § 16b zákona o krmivech byly formulovány požadavky na jeho funkci. Zapojení orgánu odborného dozoru, kterým je podle zákona o krmivech Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský do systému rychlého varování je v souladu se zmíněným usnesením vlády ČR.

V rámci novely zákona o krmivech, uskutečněné zákonem č. 21/2004 Sb., bylo dále provedeno několik drobných úprav definic pojmů, které nebyly plně kompatibilní se zněním příslušných směrnic, anebo byly novými změnami směrnic upraveny. Protože se jedná o pojmy stanovené zejména s ohledem na jednotný trh a obchod, je jejich přesné znění nezbytné, neboť se na ně váží i technické parametry stanovené prováděcím předpisem. Na dodržení přesného znění pojmů upozorňovala při své misi již v roce 2002 i inspekce DG SANCO. V § 2 „Vymezení pojmů“ pak byly doplněny pojmy, které se váží na zařazení problematiky bezpečnosti krmiv a na systém rychlého varování.

Menší úpravy si vyžádaly požadavky vyplývající ze souboru vydaných rozhodnutí ES v rámci opatření proti šíření transmisivních spongiformních encefalopatií (TSE), jakým jsou opatření při přepravě krmiv k zabránění křížové kontaminace savčími tkáněmi, jejichž použití je zakázáno ve výživě přežvýkavců a evidence výroby směsí s použitím doplňkových krmiv u podnikatelů provozujících zemědělskou výrobu s živočišnou produkcí, kteří dodávají živočišné produkty na trh. Součástí návrhu zákona byla drobná technická novela zákona č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu

zemědělském), ve znění zákona č. 309/2002 Sb., reagující na aplikační praxi tohoto právního předpisu.

Vyhláška č. 451/2000 Sb., kterou se provádí zákon o krmivech, ve znění pozdějších předpisů obsahuje podrobnosti a technické požadavky podle zmocnění k určitým ustanovením zákona. Původní vyhláška 451 pak byla doplněna několika dílčími novelami a to Vyhlášky č. 343/2001 Sb., č. 472/2001 Sb., č. 169/2002 Sb., č. 544/2002 Sb., č. 284/2003 Sb. č. 434/2003 Sb. a č. 184/2004 Sb. V současné době je v přípravě další novela, která bude schválena ještě v letošním roce (pravděpodobně 20.12.2004).

V rámci poslední novely, uskutečněné prostřednictvím vyhlášky č. 184/2004 Sb., se legislativně promítly požadavky vyplývající z nových, popř. novelizovaných směrnic, nařízení a rozhodnutí Evropského parlamentu, Rady a Komise ES. Jejich převzetím došlo k dalšímu omezení používání rizikových krmiv obsahujících nadlimitní obsahy některých nežádoucích látek a produktů a zamezení průniku jejich reziduí do potravinového řetězce a životního prostředí (změna směrnice 2002/32/ES o nežádoucích látkách v krmivech, a to směrnicí 2003/100/ES). Dále byly zapracovány dosud chybějící ustanovení některých rozhodnutí Rady a Komise vydaných k prevenci a kontrole šíření BSE (Rozhodnutí Komise 2001/9/ES a změny z Rozhodnutí Komise 2001/165/ES z 27. 2. 2002 a z Rozhodnutí Komise 2002/248/ES z 27. 3. 2002), která představují minimalizaci rizik šíření nálezů hospodářských zvířat s možným přenosem na člověka.

Do přílohy vyhlášky č. 14 byly v rámci EU nově zařazeny povolené doplňkové látky a bylo upraveno i jejich nové užití tak, aby bylo umožněno jejich uvedení do oběhu a používání v ČR. Změna přílohy č. 25, která se týká způsobu zpracování tzv. monografie ke stanovení bezpečnosti doplňkových látek, byla převzata ze směrnice Rady 87/153/EHS o stanovení hlavních směrů pro vyhodnocování doplňkových látek ve výživě zvířat, pozměněné směrnicí Komise 2001/79/ES.

Dále byly provedeny úpravy některých formulací podle připomínek předaných kontrolní misí ES tak, aby byly splněny závazky české strany k zajištění úplné shody formulací právních předpisů, které zabrání jejich chybné interpretaci v rámci obchodu s členskými státy EU, k níž by mohlo docházet.

Vyhláška č. 124/2001 Sb., kterou se stanoví metody odběru vzorků, principy metod laboratorního zkoušení krmiv, doplňkových látek a premixů a způsob uchovávání vzorků zahrnuje předpisy požadované pro zkoušení při výkonu odborného dozoru. Tato vyhláška platí od 1. května 2001, kdy do ní byla zapracována většina směrnic ES závazných pro oblast analytiky krmiv a doplňkových látek a pro odběr vzorků k provádění odborného dozoru a

zkoušení krmiv, které byly ES do té doby vydány. V době přípravy vydání publikace Průmyslová krmiva 2004 je v Legislativní radě vlády projednávána novela tohoto předpisu, v rámci které budou do vyhlášky zařazeny dosud nepřevzaté požadavky směrnic ES a nové směrnice (vydané ES po 1. květnu 2001), týkající se zkušebních metod. Dále budou vypuštěny body, které obsahovaly zastaralé metody zkoušení.

Některé další předpisy související s krmivářskou problematikou:

- Zákon č. 147/2002 Sb., o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském a o změně některých souvisejících zákonů (zákon o Ústředním kontrolním a zkušebním ústavu zemědělském), ve znění pozdějších předpisů (úplné znění zákona publikováno v částce 155 „Sbírky zákonů“ pod č. 462/2004 Sb).
- Vyhláška č. 161/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 147/1998 Sb., o způsobu stanovení kritických bodů v technologii výroby, ve znění vyhlášky č. 196/2002 Sb. (účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU).
- Vyhláška č. 174/2004 Sb., kterou se mění vyhláška č. 53/2001 Sb., kterou se provádí zákon č. 242/2000 Sb., o ekologickém zemědělství a o změně zákona č. 368/1992 Sb., o správních poplatcích, ve znění vyhlášky č. 263/2003 Sb. (účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU).
- Nařízení vlády č. 181/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společných organizací trhu, pokud jde o systém subvencí při vývozu pro zemědělské výrobky a zpracované zemědělské výrobky (účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU).
- Nařízení vlády č. 204/2004 Sb., o stanovení bližších podmínek provádění společné organizace trhu se sušenými krmivy (účinnost předpisu ode dne vstupu ČR do EU).
- Vyhláška č. 211/2004 Sb., o metodách zkoušení a způsobu odběru a přípravy kontrolních vzorků.
- Vyhláška č. 296/2000 Sb., Ministerstva zdravotnictví a Ministerstva zemědělství, kterou se stanoví správná výrobní praxe, správná distribuční praxe a podmínky povolování výroby a distribuce léčiv, včetně medikovaných krmiv účinnost od 28. 8. 2000.
- Zákon č. 306/2000 Sb., kterým se mění zákon č. 110/1997 Sb., o potravinách a tabákových výrobcích, a o změně a doplnění některých souvisejících zákonů, ve znění zákona č. 119/2000 Sb., (účinnost od 1. 1. 2001).
- Zákon č. 166/1999 Sb. ve znění 102/2001 Sb. s účinností k 01.07.2001. Tento zákon stanoví požadavky veterinární péče (dále jen „veterinární požadavky“) na chov a zdraví zvířat a na živočišné produkty a upravuje práva a povinnosti fyzických a právnických osob, jakož i soustavu, působnost a pravomoc orgánů vykonávajících státní správu v oblasti veterinární péče.

4. Předpisy přijaté v poslední době

Předpisy Evropské unie přijaté v posledních 3 letech mají již částečně oporu v české legislativě, avšak praktická realizace a jejich znalost ještě není na takové úrovni, jakou bychom potřebovali. O některých předpisech se zmíníme v následující části textu.

4.1. Zákon o potravinách a krmivech, rychlý varovný systém, EFSA

Nařízení (EC) 178/2002, stanovuje základní principy a požadavky zákona o potravinách, zavádí Evropský orgán pro bezpečnost potravin (EFSA) a určuje procedury vztahující se k bezpečnosti potravin. Zveřejněno 1. února 2002, aplikace od 21. února 2002. Zavádí základní principy budoucího potravinového zákona EU, přičemž vychází z těchto bodů:

- bezpečnost krmiv je nezbytnou součástí bezpečnosti potravin
- potravinový zákon by měl být založen na vysoce kvalitním, transparentním a nezávislém vědeckém doporučení vycházejícím z analýzy rizika
- za bezpečnost potravin a krmiv nesou primární odpovědnost podnikatelé, kteří jsou povinni informovat veřejné orgány při podezření, že produkt (potravina, krmivo) může ohrozit bezpečnost potravin a produkt okamžitě stáhnout z trhu
- všichni výrobci potravin a krmiv by měli mít zaveden systém dohledání původu

Určuje strukturu a poslání Evropského orgánu pro bezpečnost potravin (EFSA), který má sídlo v Bruselu.

Zavádí Rychlý varovný systém pro potraviny a krmiva (RASFF), který zahrnuje Evropskou komisi, členské státy EU a EFSA a pokrývá celý potravinový řetězec. Zakládá stálý výbor EU pro potraviny a krmiva, který převezme všechny aktivity dosud existujících výborů (stálé výbory pro potraviny, výživu zvířat a veterinární záležitosti).

4.2. Oficiální kontrola/ bezpečnostní opatření pro produkci a dovoz krmiv

Směrnice 2000/77/EC a směrnice 2001/46/EC, pozměňují Směrnicí EU 95/53/EC, která stanovuje principy organizace oficiálních inspekcí v oblasti výživy zvířat. Zveřejněno 29.12.2000 – 1.část, 1.9.2001 – 2. část, aplikace od 29.12.2001 – 1. část, 1.5.2003 Směrnice 2000/77/EC: zavedení základních bezpečnostních klauzulí pro případ ohrožení

bezpečnosti krmných surovin dovážených do EU, ktoré by mohli ohroziť ľudské zdravie, zdravie zvierat alebo životné prostredie

Smernice 2001/46/EC:

povinnosť pre členské štáty zaviesť monitorovací program pre kontaminanty v krmivách, zavedenie rýchleho varovného systému pre krmiva ako súčasť rýchleho varovného systému pre potraviny; rozšírenie bezpečnostných klauzúl na krmiva vyrábané v EU, povinnosť pre operátory informovať úrady o každej zásielke, ktorú dovezli alebo uvedli do obehu a ktorá by presáhla limity pre nežiaduce látky alebo znamenala vážne nebezpečenstvo pre zdravie ľudí, zvierat alebo životné prostredie.

4.3. Harmonizácia oficiálnych kontrol potravín a krmív/ zrušenie Smernice 95/53/EC

COM (2003) 52, nové Nařízení nahrazující Směrnici 95/53/EC.

Očekává se schválení v Radě EU, publikace se očekává v červnu 2004, aplikace od ledna 2006.

Opatření by mělo vést k lepší koordinaci kontrolních programů potravinového a krmivového řetězce. Základními body nařízení je:

- Rozšíření a sjednocení existujících systémů národních kontrol a inspekcí Společenství, a to v rámci EU, na hranicích a ve třetích zemích.
- Zlepšení koordinace kontrol a dozoru v potravinovém a krmivovém řetězci. To kromě jiného znamená, že kontroly budou prováděny FVO.
- Prezentace kontrolního plánu třetích zemí a kontrolní zpráva v souvislosti s výrobky vyváženými do EU.
- Sjednocení existujících pravidel Společenství v oblasti vzájemné podpory a administrativní spolupráce.
- Vytvoření společného přístupu k finanční podpoře oficiálních kontrol. Možnost pro národní úrady pokrýt náklady na rutinní kontroly z poplatků placených krmivářskými/potravinářskými operátory, vypočtenými podle podobných principů jako jsou ty, které byly zavedeny pro schvalování krmivářských subjektů.
- Zavedení systému penalizace členských států, u kterých by nastaly problémy s řádnou implementací legislativy EU.

4.4. Dohledání původu GMO/ schvalovací procedura a označování GM potravin a krmiv

Návrhy nařízení: (EC) 1830/2003, (EC)1829/2003, nařízení (EC)1830/2003 o dohledání původu a označování GMO a dohledání původu potravin a krmiv vyrobených z GMO, (EC)1829/2003, o GM potravinách a krmivech . Nové nařízení publikováno v OJEC 18.října 2003, aplikace od 18.dubna 2004

Stanovení zvláštního kódu pro GMO na základě typu genetické úpravy

- u živých GMO: každý výrobce musí informovat zákazníka, že produkt obsahuje nebo se skládá z GMO a předat kód GMO obsažené ve výrobku, což se týká rovněž volně ložených komodit obsahujících směs GMO;
- u produktů odvozených od GM (včetně krmných aditiv, krmných směsí) musí dodavatel označit každou potravinovou (krmnou) složku, která je odvozená z GMO;
- vytvoření veřejného seznamu včetně informací o sekvencování.

Nařízení o GM potravinách a krmivech zahrnující GM a potravinové a krmné ingredience odvozené od GM, včetně aditiv

- určuje postup schvalovacího procesu;
- stanovuje 0,5% hranici pro nahodilou přítomnost GM organismů neschválených EU nebo od nich odvozených produktů za předpokladu, že tyto GMO úspěšně prošly vědeckým posouzením na úrovni EU;
- upřesňuje princip technologického označování GM a potravin a krmiv odvozených od GM před jejich uvedením do oběhu;
- stanovuje 0,9% hranici pro označování;
- čl.země mohou provést odpovídající opatření pro koexistenci s konvenčními plodinami na bázi doporučení EU-publikována EK koncem července 2003;
- předpokládá ohlášení (do 18.10.2004) všech GMO a produktů odvozených od GM uvedených na trh před 18.4.2004 (i krmná aditiva podléhající označování a krmivářské suroviny odvozené od GMO neschválených v EU).

4.5. Hygiena krmiv/principy HACCP/ správné hygienické principy/

COM (2003) 180, nové nařízení stanovující požadavky na hygienu krmiv nahrazující směrnicí 95/69/EC o schvalování podniků vyrábějících krmiva. V dubnu 2004 byla

uskutečněna politická dohoda s EP (Evropský Parlament) prostřednictvím Rady, publikace na konci června 2004; aplikace od 1.ledna 2006.

V návaznosti na principy zákona o potravinách se EK rozhodla vytvořit nový právní rámec pro krmiva odrážející principy hygieny potravin a vztahující se na celý krmivový řetězec. Nařízení bude obsahovat následující požadavky:

- Zavedení „Správné praxe“ pro primární produkci krmných surovin (obilniny, píče zkrmovaná na farmách) a pro výrobce na farmách, kteří nepoužívají aditiva nebo premixy aditiv;
- Zavedení systému HACCP u ostatních výrobců;
- Schvalovací povinnost pro výrobce krmných směsí, která může být rozšířena na některé dodavatele rizikových krmných surovin;
- Podpora rozvoje kodexů správné praxe pro jednotlivé sektory na národních úrovních a na úrovni EU;
- Studie EK (Evropské Komise) o systému finančních záruk do 12 měsíců od publikace textu. Jejím obsahem by měl být návrh systému povinných finančních záruk pro jednotlivé operátory s krmivy sloužící k pokrytí nákladů spojených s rizikem jejich podnikání.

4.6. Nežádoucí látky/zrušení výjimky o ředění/

Směrnice 2002/32/EC o nežádoucích látkách a produktech ve výživě zvířat nahrazuje měřnici 1999/29/EC, publikováno 30.května 2002, aplikace od 1.srpna 2003.

- Rozšíření působení Směrnice i na aditiva (upraveno i přepisem 2003/1831 EU).
- Zrušení možnosti výjimky snížení maximálních limitů (stanovených v příloze I) z lokálních důvodů; zrušení možnosti ředění schválené pro určité krmné suroviny (zrušení přílohy II).
- Zavedení možnosti stanovení „akční hranice“, která by byla výrazně nižší než stanovený maximální limit. Při překročení této hranice musí kompetentní orgány zahájit výzkum s cílem identifikovat zdroje kontaminace a přijmout opatření k jejímu omezení nebo eliminaci.
- Možnosti zpětného exportu kontaminované dodávky do země původu, která je podrobně informována, proč nemohl produkt vstoupit na evropský trh a se zpětným exportem výslovně souhlasí.

- Možnost dekontaminovat dodávku, ve které by obsah nežádoucích látek překročil povolený limit.
- Revize limitů stanovených v příloze I před srpnem 2003 na základě zprávy SCAN. Nové limity budou vytvořeny s ohledem na zrušení možnosti ředění.

4.7. Nežádoucí látky/max.limity pro dioxiny/akční limity pro dioxiny

Směrnice 2003/57/EC, pozměňující Směrnici 2002/32/EC o nežádoucích látkách v krmivu pro zvířata, přijata 27. listopadu 2001, platná od 1. července 2002. Doporučení EK 2002/201/EC – redukce přítomnosti dioxinů, furanů a PCB v krmivech a potravinách, směrnice EK 2002/70/EC, určující požadavky pro stanovení dioxinů, původně novela Směrnice 1999/29/EC z 27.11.2001, platná od 1.7.2002. Nahrazeno novou směrnicí novelizující Směrnici 2002/32/EC.

Stanovení maximálních a (akčních) limitů dioxinů pro určité krmné suroviny a krmiva následovně (v ng WHO-PCDD/F-TEQ/kg) :

• Minerály:	1	(0,5)
• Některá pojiva:	0,75	(0,5)
• Rybí moučka:	1,25	(1)
• Hydrolyzát rybí bílkoviny:	2,25	
• Rybí tuk:	6	(4,5)
• Živočišný tuk:	2	(1,2)
• Ostatní krmné suroviny (včetně píce) a moučka teplokrevných zvířat:	0,75	(0,5)
• Krmivo pro ryby a domácí zvířata:	2,25	(1,5)
• Ostatní krmné směsi:	0,75	(0,4)

Text zavádí novou koncepci cílové úrovně.

Maximální limity by měly být poprvé přepracovány do konce roku 2004. K další revizi by mělo dojít do konce roku 2006, jejím cílem bude snížení celkového působení dioxinů na lidskou populaci o 25%.

EK přijala sadu doporučení týkajících se vzorkování a analytických metod používaných ke stanovení obsahu dioxinů. Nařízení bylo schváleno v červnu 2002 a v únoru 2003 bylo implementováno na úrovni národních orgánů jednotlivých států EU.

4.8. Krmná aditiva/schvalovací proces /stahování antibiotických růstových stimulátorů

Nové nařízení (EC) 1831/2003, Nové Nařízení o aditivech pro použití ve výživě zvířat nahrazující Směrnici 70/524/EEC, publikováno 18.října 2003 v OJEC, aplikace od října 2004, kromě ohlášení stávajících výrobků začínající 7.listopadu 2003

- Rozsah: aditiva podávaná přímo orálně, ve vodě nebo přidávaná do siláže, pomocné procesy jsou vyloučeny.
- Dělení krmných aditiv do 5 kategorií: sensorická (zchutňovadla, barviva atd.), nutriční (vitaminy atd.), technologická (konzervanty atd.), zootechnická, kokcidiostatika; každá kategorie je rozdělena na další subkategorie .
- Zachování kokcidiostatik jako krmných aditiv nejméně do 1.1.2012; zpráva o používání kokcidiostatik předložená před 1.1.2008 Evropskou komisí, pokud bude třeba s legislativním návrhem.
- Vyloučení 4 zbývajících antibiotických růstových stimulátorů z registru k 1.1.2006
- Stanovení MRL (maximální povolené hladiny reziduí) a určení ochranné lhůty u kokcidiostatik a dalších aditiv tam, kde je to důležité.
- Žádné ustanovení týkající se koncentrace v doplňkových krmivech (mělo by být obsahem nových pravidel pro prodej krmiv).
- Proces centralizace a rozdělení procesu stanovení rizika (EFSA – Evropský úřad pro bezpečnost potravin) a řízení rizika (Stálý výbor).
- Omezení autorizace na 10 let, nové schválení všech existujících aditiv do 10 let po přijetí nařízení.
- Roční dodatečná ochrana dat pro všechny minoritní druhy, kterých se bude týkat rozšíření autorizace.

4.9. Krmná aditiva/ stopové prvky

Nařízení (EC) 1334/2003, pozměňující přílohu Směrnice 70/524 EEC týkající se aditiv a stopových prvků v krmivech.

Cílem je snížit maximální povolené hladiny stopových prvků s přihlédnutím k fyziologickým požadavkům a možnému ohrožení životního prostředí.

4.10. Krmné suroviny/zakázané komponenty/odpadní voda

Rozhodnutí EK 2000/285/EC, pozměňovací návrh k Rozhodnutí Komise 91/516/EEC, která stanovuje seznam komponentů, jejichž užívání v krmných směsích je zakázané (tzv. negativní list), rozhodnutí bylo přijato 5. dubna 2000 a vstoupilo v platnost 1. srpna 2000.

Evropská komise po konzultaci s členskými státy objasnila nutnost změny definice splaškových kalů na seznamu krmných materiálů, jejichž použití pro krmné směsi je zakázáno. Komise souhlasila, že z technické vody je možné legitimně získávat některé vedlejší produkty. Navrhuje vyloučit odpadní vody z různých fází městské a průmyslové odpadní vody a odpadní vody domácností, ale schválit produkty získané zpracováním vody, která obsahuje pouze krmiva nebo potraviny a je technicky bez obsahu chemikálií, které nejsou schváleny v EU.

4.11. Krmné suroviny/zakázané komponenty/jídelní odpady/potravinářství

Pracovní dokument nařízení EK zavádějící seznam surovin, jejichž používání je ve výživě zvířat omezené nebo zakázané, publikováno 5. března 2004, k implementaci od 25. března 2004. Rozhodnutí Komise 91/516/EEC obsahuje seznam komponentů, jejichž používání je zakázáno v krmných směsích, nezakazuje však jejich přímé používání. Směrnice 2000/16/EC novelizující Směrnici 79/373/EEC o prodeji krmných směsí má pokrýt tuto mezeru vytvořením seznamu materiálů, jejichž oběh nebo použití pro účely výživy zvířat je omezeno nebo zakázáno. Seznam neobsahuje výrobky, jejichž používání pro krmné účely je zakázáno Nařízením (EC) 999/2001 (tj. zpracované živočišné bílkoviny včetně použitého kuchyňského oleje).

4.12. Krmné suroviny/pozitivní list krmných surovin/

COM (2003)178

Zavedení vyčerpávajícího pozitivního listu krmných surovin. V dubnu 2003 předložila EK zprávu, která vede k závěru, že by zavedení pozitivního listu nezvýšilo bezpečnost krmiv. Zpráva poukazuje na příklad Švýcarska, které mělo i přes existenci pozitivního listu velké problémy s BSE. EK proto navrhla alternativní řešení spočívající v rozšíření ne zcela vyčerpávajícího listu krmných surovin a negativního listu a ve zpřísnění pravidel týkajících se označování krmných surovin a registrace dodavatelů krmných surovin. Tohoto rozšíření by

mohlo být dosaženo sloučením Směrnice 96/25/EC a 79/373/EEC o prodeji krmných směsí. Návrh tohoto sloučení se očekává v prosinci 2004

4.13. Krmné směsi / označování / výrobci krmných směsí

Směrnice 2002/02/EC, změna směrnice 79/373/EEC o cirkulaci krmných směsí, publikováno 6.3.2002, aplikace od 6. listopadu 2003.

- povinná procentní deklarace všech použitých složek s tolerancí $\pm 15\%$,
- povinnost udat přesné procentuální složení směsi na vyžádání zákazníka,
- prezentace pozitivního listu krmných surovin do konce roku 2002,
- zpráva o implementaci nových pravidel pro označování krmných směsí do 3 let po jejich zavedení do praxe.

4.14. Prodej krmiv/označování/koncentrace aditiv

sloučení Směrnic 79/373 EEC, 82/471 EEC, 93/74 EEC a 96/25 EC, návrh by měl být předložen do konce roku 2005

- 79/373/EEC – marketing krmných směsí
  - 82/471/EEC – určité složky
  - 93/74/EEC – dietetická krmiva
  - 96/25/EC – oběh krmných surovin
-
- přepracování pravidel označování krmných surovin a krmných směsí;
  - rozšíření seznamu krmných surovin;
  - pravidla týkající se koncentrace aditiv v doplňkových krmivech, dietetických krmivech a nutričních doplňcích;
  - schvalování pro určité složky a procesy.

4.15. TSE, BSE/ testování BSE/ Stálý zákaz používání savčích proteinů v krmivech pro přežvýkavce

Nařízení Rady (EC) 999/2001 stanovuje pravidla pro prevenci, kontrolu a likvidaci přenosných spongiformních encefalopatií. Pozměněno Nařízením EK (EC) 1326/2001

Cílem nového Nařízení je:

- klasifikovat země podle četnosti výskytu BSE;
- zavést epidemiologický průzkum;

- zajistit odstranění a zničení specifického rizikového materiálu;
- řídit obchod s produkty, které pocházejí ze skotu a ovcí (embrya, spermie, živá zvířata);
- zajistit stálý zákaz používání savčích proteinů v krmivech pro přežvýkavce, s výjimkou mléka, želatiny, aminokyselin, dikalciumfosfátu, sušené plazmy a dalších krevních produktů, hovězí krev a krevní produkty nesmí být používány ke krmení přežvýkavců;
- zavést dodatečné požadavky pro země s vysokým rizikem BSE – kategorie 5 (úplný zákaz používání savčích proteinů v krmivech pro hospodářská zvířata, zákaz používání kafilerních tuků v krmivech pro přežvýkavce) ;
- stanovit přechodná opatření (Nařízení (EC) 1326/2001 do 1.7.2005, s tím, že bude dokončena geografická klasifikace BSE.

Ustanovení o zpracovatelských standardech, schvalování provozů a uvádění vedlejších živočišných produktů na trh jsou předmětem specifického Nařízení (EC) č. 1774/2002.

4.16. TSE, BSE/ Zákaz používání zpracovaných živočišných proteinů

Nařízení (EC) č.1128/2003, Nařízení (EC) č.1128/2003, novelizující Nařízení (EC) č.999/2001, Nařízení Komise (EC) č.1234/2003 nahrazující Rozhodnutí Rady 2000/766/EC a novelizující přílohy Nařízení (EC) č. 999/2001. Prodloužení **zákazu** používání zpracovaných živočišných proteinů. Publikováno v červnu 2003, platné od 1.července 2003 u Nařízení 1128/2003 a od 1. září 2003 pro trvalý zákaz zkrmování.

Dva různé návrhy, prodloužit zákaz používání zpracovaných živočišných proteinů o 2 roky, včetně přechodných opatření. Zavést trvalý zákaz používání zpracovaných živočišných proteinů změnou přílohy nařízení (EC) 999/2001 následujícím způsobem:

- Zákaz všech zpracovaných živočišných proteinů podle definice Nařízení (EC) 1774/2001 plus některé proteiny pocházející z přežvýkavců (želatina, krev, určité hydrolyzované proteiny) pro používání v krmivech, s výjimkou rybích mouček, dikalciumfosfátu a hydrolyzovaných proteinů pro nepřežvýkavce, krevních produktů z nepřežvýkavců pro ryby, želatiny z nepřežvýkavců a mléka a mléčných produktů pro všechny druhy.
- Vytvořit podmínky pro kontrolované používání zpracovaných živočišných produktů, jejichž používání v krmivech je omezeno (specializace výrobních linek,...)

4.17. Vedlejší produkty živočišné výroby / pravidla pro zpracování / zákaz vnitrodruhové recyklace / schvalování zpracovatelských podniků

Nařízení (EC) 1774/2002 stanovuje zdravotní pravidla týkající se vedlejších produktů živočišné výroby, které nejsou určeny pro lidskou spotřebu. Novelizováno a implementováno sadou nařízení publikovaných v OJEC L 117/2003, nové Nařízení nahrazující Směrnicí 90/667/EEC, publikováno 10. října 2002, aplikace od 1. května 2003 (1. listopadu 2002 pro zákaz zbytků jídel)

- zřízení kategorií vedlejších produktů živočišné výroby s ohledem na jejich budoucí používání:
  - kategorie 1: vedlejší produkty, které by měly být zlikvidovány jako odpad (uhynulá hospodářská zvířata, zvířata s podezřením na nákazu BSE, specifický rizikový materiál)
  - kategorie 2: produkty, které mohou být použity jako hnojiva nebo v tukovém průmyslu (hnůj, produkty živočišného původu obsahující rezidua léků)
  - kategorie 3: krmné materiály (produkty vhodné pro spotřebu lidmi, krev, surová kůže, kožky, ryby,...).
- stanovení minimálních zpracovatelských standardů pro různé produkty;
- pravidla pro uvádění vedlejších produktů živočišné výroby na trh;
- schvalovací systém pro podniky zpracovávající vedlejší produkty živočišné výroby včetně podrobných minimálních požadavků

Nařízení stanoví zákaz vnitrodruhové recyklace, tj. krmení zvířat proteiny odvozenými z částí těl zvířat stejného druhu.

4.18. Zoonózy / Monitoring / Kontrolní plány / Správná hygienická praxe/

Směrnice 2003/99/EC, Nařízení (EC)2160/2003, směrnice 2003/99/EC o monitoringu zoonóz a zoonotických prvků, Nařízení (EC) 2160/2003 o kontrole salmonel a jiných zoonotických prvků. Aplikace od června 2004 s postupným zaváděním kontrolních opatření v závislosti na jednotlivých druzích. Nový právní rámec nahrazuje Směrnicí 92/117/EC dvěma novými texty:

1. Cílem Směrnice o monitoringu zoonóz je zřízení národních monitorovacích plánů, sběr dat a podávání zpráv EK. Rámec, který byl v původní Směrnicí omezen na salmonely, je rozšířen např. na kampylobakterie, verotoxigenní E. Coli, listerie atd.

Monitorování by se mělo v první řadě týkat zvířat, ale v nezbytných případech i ostatních částí potravinářského řetězce včetně výroby krmiv.

2. **Nařízení** nejprve stanoví cíle pro snížení výskytu významných kmenů salmonel u různých druhů hospodářských zvířat. Poté budou stanoveny cílové hodnoty pro další organizmy. Počáteční cíle se budou týkat plemenné drůbeže (2005), nosnic (2006), výkrmu brojlerů (2007), krůt a plemenných prasat (2008). Od roku 2008 budou platit omezení pro vejce, u kterých je podezření nebo potvrzení určitého typu salmonel. Drůbeží maso bude také podléhat řadě mikrobiologických kritérií od roku 2009. Bude také stanoven postup pro jiné živočišné populace nebo jiné původce zoonóz.

Návrh se týká rovněž zřízení oficiálních a soukromých kontrolních programů zahrnujících minimálně produkci krmiv, primární produkci živočichů a zpracování a přípravu potravin živočišného původu.

5. Budoucí perspektiva krmivářského průmyslu

Do oblasti perspektivy bychom zařadili využití předpisu QMPC 13 a předpisů o tzv. organickém zemědělství. Jako poslední problém bychom zařadili použití předpisu QMPC 13 pro ty výrobce, kteří pracují s chemickými komponentami. Prakticky to znamená zavedení stejného postupu, jako platí v lékárnách pro výrobu premixů a možná to bude v budoucnu znamenat zavedení stejných pravidel i do výroben krmných směsí.

Je velmi pravděpodobné, že celá problematika aplikace všech předpisů v oblasti zemědělství se změní na problematiku kterou pracovně budeme nazývat

PRECISNÍ ZEMĚDĚLSTVÍ

Jeho cílem bude vypěstovat krmiva s minimální aplikací chemických produktů v oblasti hnojení, ošetřování či konzervaci budoucích krmiv. Tato krmiva budou aplikována do krmných dávek tak přesně, aby byla trávena v maximálně možné míře tak, aby nezatěžovala životní prostředí odpady (výkaly), ani emisemi a druhotnými imisemi (NH₃, CH₄, aj.). Zvířata konzumující produkty precisního zemědělství budou mít minimální zatížení produktů (potravin) z nich vyrobených.

V listopadu 2003 byla pod vedením Doc. Babičky vypracovány Pravidla správné výrobní a hygienické praxe pro výrobce krmných směsí. Jedná se o materiál zpracovaný ve spolupráci s odborem potravinářské výroby Ministerstva zemědělství České republiky a Potravinářské komory ČR na základě krmivářské legislativy České republiky a v souladu

s dokumenty Evropské unie. Důvodem je vydání návrhu Nařízení evropského parlamentu a rady (2003/0071) z 14.4. 2003 definující požadavky na hygienu krmiv. Cílem správné výrobní praxe při výrobě krmiv a premixů je přísné dodržení stanovených předpisů a postupů, jejichž výsledkem má být bezpečnost a dohledatelnost krmiva s výsledným dopadem do potravinového řetězce.

6. Závěr

Pod vedením Ing. Jiřího Zedníka, CSc. se ÚKZÚZ a Ministerstvo zemědělství již od roku 1995 připravovalo na přijetí České republiky do EU. Již první verze zákona o krmivech (1996) byla zpracována podle tehdy platných zásad a přiblížila naši legislativu k EU. V současné době Ústřední kontrolní a zkušební ústav zemědělský oficiálně zahájil twinningový program „Bezpečnost potravin v celém potravinovém řetězci“, který je součástí projektu Phare „Posílení politiky bezpečnosti potravin – krmiva“. Tento projekt financovaný z EU si klade za cíl splnit požadavky nařízení č. 178/2002/ES týkající se bezpečnosti potravin a zejména zajistit komplexní kontrolní systém zaměřený na rizikové suroviny pro krmiva a nežádoucí látky a produkty ve výživě zvířat. Hlavním cílem projektu je uplatňování zásad Bílé knihy o bezpečnosti potravin.

7. Literatura

Babička, L a kol. (2003): Pravidla správné výrobní a hygienické praxe pro výrobce krmných směsí. Praha. 38 s.

Fischerová, J. (2002): Dokumenty ES a novela vyhlášky k zákonu o krmivech. Krmivářství 6/2002. 9-12 s.

Fischerová, J. (2004): Nařízení ES o doplňkových látkách ve vazbě na označování. Krmivářství 3/2004. 12-14 s.

Holá, J.: Situační a výhledová zpráva - PRŮMYSLOVÁ KRMIVA, září 2004, Vyd. MINISTERSTVO ZEMĚDĚLSTVÍ ČESKÉ REPUBLIKY, Odbor živočišných komodit MZe ČR., 69s.

Hrdlička, J. (2002): Četnost novel krmivářských vyhlášek. Krmivářství 4/2002. 13 -14 s.

Kumprecht, M., Sedlická, M.(2002-2004): Svodka FEFAC.

Internetové zdroje

<http://www.fefac.org>

<http://www.cmsozzn.cz>

<http://www.zeus.cz>

Zákon č. 91/1996 Sb. o krmivech, úplné znění zákona č. 91/1996 Sb., o krmivech, jak vyplývá ze změn provedených zákonem č. 244/2000 Sb., zákonem č. 147/2002 Sb., zákonem č. 320/2002 Sb., a zákonem č. 21/2004 Sb..

Vyhláška MZe č. 451/2000 Sb. (konsolidované znění), kterou se provádí zákon č. 91/1996 Sb. o krmivech, ve znění pozdějších předpisů.

Vyhláška MZe č. 497/2004 Sb., kterou se mění vyhláška Ministerstva zemědělství č. 124/2001 Sb., kterou se stanoví požadavky na odběr vzorků a principy metod laboratorního zkoušení krmiv, doplňkových látek a premixů a způsob uchovávání vzorků, včetně příloh. [13.10.2004]

Vyhláška MZe č. 124/2001 Sb., kterou se stanoví požadavky na odběr vzorků a principy metod laboratorního zkoušení krmiv, doplňkových látek a premixů a způsob uchovávání vzorků.